

sopotja

Sopotja

glasilo slovenske skupnosti na Reki in v PGŽ
marec 2017, številka 1, letnik 6
ISSN 1848-4360
Reka, marec 2017

Uredništvo:

Jasmina Dlačić, Darko Mohar, Boris Rejec,
Zvonimir Stipetić, Vitomir Vitaz, Marjana
Mirković, Milan Grlica, Vasja Simonič
glasilo@bazovica.hr
Podpinjol 43, 51000 Reka

Izdajateljji:

Slovenski dom KPD Bazovica
Podpinjol 43, 51000 Reka
bazovica@bazovica.hr, zanj: Zvonimir Stipetić
www.bazovica.hr
www.facebook.com/KPDBazovica

Svet slovenske narodne manjšine Mesta Reka
Podpinjol 43, 51000 Reka
vj.slo.nm.ri@gmail.com, zanj: Boris Rejec

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
Podpinjol 43, 51000 Reka
vsimonic1@gmail.com
zanj: Vasja Simonič

Urednica:

Marjana Mirković
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr
gsm: 091 593 6086

Lektorica: Darka Tepina Podgoršek

Oblikovanje, prelom in tehnično urejanje:
Vesna Rožman

Fotografija na naslovnici: Dubravka Dijanić

Karikatura: Bojan Grlica

Tisk: Tiskara Sušak

Glasilo izhaja trimesečno

Naklada je 1.500 izvodov

Glasilo finančno podpirajo:

Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence
v zamejstvu in po svetu

Primorsko-goranska županija

Mesto Reka

Svet za narodne manjšine Republike
Hrvaške

iz vsebine

Uvodnik

3

Iz društva

4

Iz pouka DPS

18

Literarni kutiček

19

Si-T

20

Pogled z onkraj Snežnika

22

Srečanja

23

Foto kotiček

24

Slovenski dom KPD Bazovica

tel.: 215 406, 324 321, faks: 334 977

uradne ure, knjižnica in klubski prostori

torek in četrtek: 10.00–12.00, 18.00–20.00

MePZ, vaje: ponedeljek: 18.00–20.30

Dramska skupina: torek 17.30–19.00

Folklorna skupina: sreda, 19.00–21.00

Planinska skupina: torek, 20.00–21.00

Fotografska skupina: drugi in zadnji četrtek, ob 18.00

Glasbena skupina: torek, 17.30–20.00

Dop. pouk slovenščine: ponedeljek, 17.00–20.00

Mladinska skupina: po dogovoru

www.bazovica.hr/mladinci

Veleposlaništvo Republike Slovenije v RH

Alagovićeveva 30, 10 000 Zagreb, RH

Veleposlanica: dr. Smiljana Knez

Konzularni oddelek, uradne ure:

ponedeljek od 9.00 do 12.00

sreda od 9.00 do 12.00 in od 14.00 do 16.00

petek od 9.00 do 12.00

tel.: +385 1 63 11 014, +385 1 63 11 015

faks: +385 1 46 80 387

el. pošta: vzg@gov.si

spletna stran: <http://sloembassy.zagreb@gov.si>

Državljanom RS je v nujnih primerih zagotovljen

kontakt z dežurnim diplomatom:

med tednom: od 16.30 ure konec tedna in med

prazniki: 24 ur

tel.: +385 98 462 666

Generalni konzulat RS, Split

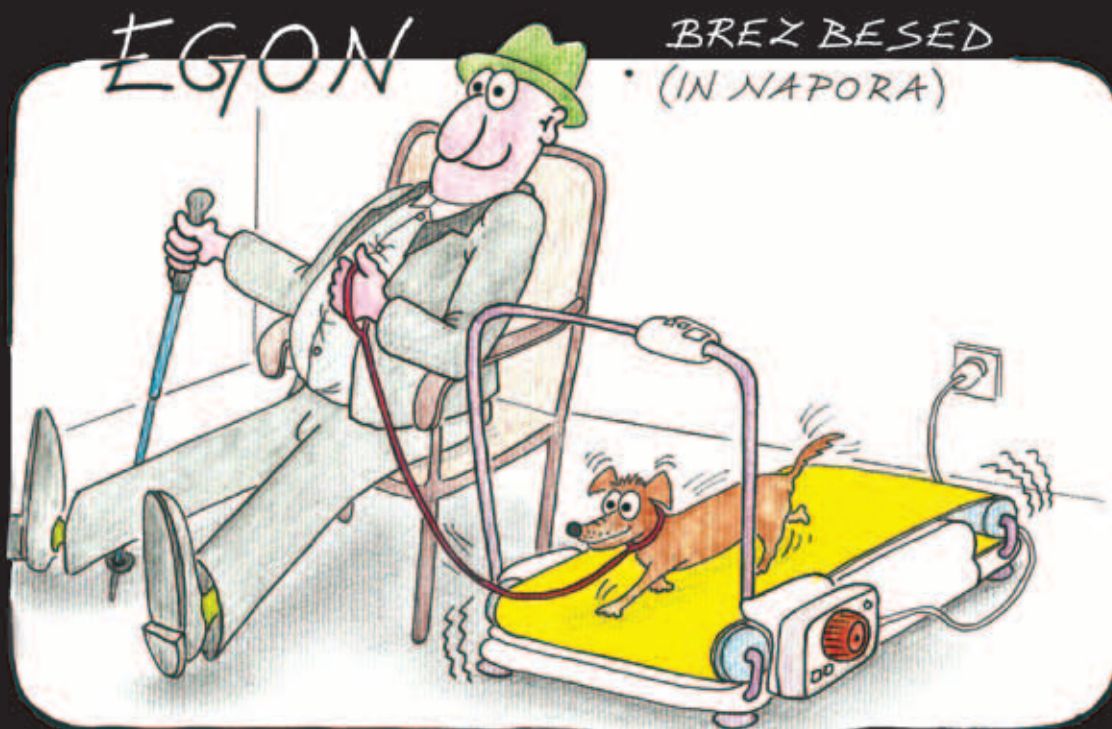
Častni konzul Branko Roglič

tel./faks: +385 21 389 224

el. pošta:

generalni.konzulat.rep.slovenije@st.t-com.hr

uradne ure: ponedeljek–petek od 9.00 do 13.00

Letos KPD Bazovica skupaj z mešanim pevskim zborom (MePZ) praznuje sedemdesetletnico delovanja, pomembno, petnajsto obletnico pa slavi tudi planinska skupina. Obema jubilejema je bila namenjena prva letošnja prireditev, razstava s kulturnim programom, pripravljena v sodelovanju s planinskimi društvi iz slovenskega in italijanskega primorja, zatem pa tudi praznovanje kulturnega praznika, znova z gosti z Bistriškega. Sopotja spremljajo tudi druge dogodke, kot so nastopi pevskega zbora v Slovenskem domu in na gostovanjih, skupine za raziskovanje kulturnega izročila v Lovranu, dejavnosti folklorne, planinske in fotografske skupine, mednarodno povezovanje mladinske skupine ter pester program in načrt izletov planinske skupine. Društvo je gostilo tudi razstavo rojaka Gojka Vlašiča z bližnjega Grobnika in se vključilo v dejavnosti skupine Sila, ki želi iztrgati pozabi znanega reškega arhitekta in urbanista Zdenka Silo. Posebna pozornost velja tudi prizadevni tajnici društva, Evi Ciglar, ki je razglašena za najboljšo tajnico na Hrvaškem. Rubrika DPS tudi tokrat prinaša zapis o dejavnosti pri pouku v Čabru, Literarni kotiček pa novi pesmi reške rojakinje Marije Šenk. Rubrika Si-T spremlja predstavitev posodobljene izdaje nagrajene Zgodovine Čabranskega avtorja Slavka Malnarja, razstavo Zvoki v Zgodovinskem in pomorskem muzeju Hrvaškega primorja, retrospektivno razstavo akademskega slikarja Roka Zelenka in predstavitev njegove monografije Pictia v reški galeriji Kortil ter odkritje spomenika v vasi Žejane, požgani v drugi svetovni vojni, rubrika Pogled z onkraj Snežnika pa razmišlja o vsakdanjiku in (za)upanju.

Na začetku jubilejnega leta posebej razveseljive novice prihajajo z Reke: vodstvo reških vrtcev je v sodelovanju z mestno upravo za vzgojo in izobraževanje predstavilo krajši program za učenje slovenščine v enoti na Bulevardu, kot priprava na celodnevni program, načrtovan za jeseni, na osnovni šoli Kozala pa so slovesno odprli Slovensko sobo, namenjeno pouku slovenskega jezika in kulture, za katerega je pobudo dala dr. Barbara Riman, tudi gostja tokratne rubrike Srečanja.

Ob spoštljivi obletnici v društvo že prihajajo čestitke in darila, tudi iz Slovenije, od ustvarjalcev, ki so jim nastopi pred več desetletji ostali v nepozabnem spominu, a več o tem v naslednji številki. K obujanju spominov na dejavnost društva in posamezne rojake pa vabimo tudi vas, bralci Sopotij, veseli in hvaležni bomo, če nam boste na vpogled poslali zapise, dokumente, fotografije in vse, kar priča o bogati in dolgoletni dejavnosti KPD Bazovica. | Uredništvo

Z decembrskega srečanja organizacije YEN v Berlinu. Foto: www.facebook.com/yeni.org/

Mladinska skupina vabi k sodelovanju

Mladinska skupina KPD Bazovica k sodelovanju vabi mlade, stare od 18 do 30 let, ki bi radi delovali na področju ohranjanja slovenske identitete in prizadevanja za uresničevanje manjšinskih pravic ter se želeli vključiti v Mladinsko skupino KPD Bazovica in jo predstavljati na katerem izmed mednarodnih seminarjev v prihodnje.

Oseba za stik: vodja skupine Ivona Novaković (099 285 53 06), e-pošta: ivonainovakov@gmail.com.

1. december, Slovenski dom KPD Bazovica

Urbana, razstava fotografij

Katalog razstave je oblikoval Andrej Hromin.

10. december, Slovenski dom KPD Bazovica

Prednovoletna prireditev

Predpraznično razpoloženje je tudi ob koncu minulega leta obogatila prireditev, že tradicionalna v tem času. Tokrat jo je popestril tudi posebni gost, že dolgo tudi član KPD Bazovica, delniški kantavtor Davor Grgurić, dvorana pa je bila znova polna do zadnjega kotička.

Program je z božično obarvanim izborom pesmi napovedal mešani pevski zbor pod vodstvom Zorana Badjuka in ob spremljavi gostujoče pianistke Vjere Lukšić. Zbor je z nastopom popestril tudi poznejši program, v katerem so omenili tudi bližajočo se sedemdeseto obletnico delovanja društva in obenem zbora, izrekli poseben pozdrav pevcu Jožetu Grlici - Pepiju, ki v zboru poje vsa leta, ter napovedali tudi izid nove zgoščenke. Tajnica društva Eva Ciglar, ki je

Glasbena skupina KPD Bazovica. Arhiv skupine.

15.–20. december, Berlin, Nemčija

Be Minority – Be Strong, seminar YEN

Na evropski ravni že 33 let samostojno deluje društvo Mladi evropskih narodov YEN (The Youth of European Nationalities), ki kot krovna organizacija združuje več mladinskih manjšinskih organizacij. Društvo YEN vsako leto izvaja bogat program dejavnosti, namenjenih krepitvi narodnostne pripadnosti in ozaveščanju mladih pripadnikov manjšin, ohranjanju in spodbujanju uresničevanja manjšinskih pravic ter tudi vrednot multikulturalnosti. Med vsem tem so tudi seminarji za mlade in mladinske vodje, dejavne pri ohranjanju lastne manjšinske identitete. Na decembrskem seminarju sta jih na sedežu društva v Berlinu obiskali aktivni članici Mladinske skupine KPD Bazovica, njena vodja Ivona Novaković in Natali Iskra, tudi predstavnica društva EU korak.

Fotografska skupina KPD Bazovica, ki jo vodi Anita Hromin, je ob izteku koledarskega leta pripravila novo razstavo fotografij svojih prizadevnih članov. Tema je bila urbano okolje, na njej pa so sodelovali avtorji Đilio Arbula, Milena Arbula, Mirjana Brumnjak, Karlo Dabo, Dubravka Dijanić, Andrej Hromin, Dionis Jurić, Darko Mohar, Ira Petris, Istog Žorž in Anita Hromin. Odprtje razstave je s krajšim nastopom popestril mešani pevski zbor KPD Bazovica pod vodstvom Zorana Badjuka.

povezovala program, je na oder povabila tudi folklorno skupino – vodi jo Nataša Grlica –, ki se je zavrtela v spletu prekmurskih plesov in zatem v sklepnem kolu iz opere Ero z onega sveta Jakova Gotovca. Folklorni nastop sta tudi tokrat spremljala Ivan Harej na kontrabasu in Ivan Simić na harmoniki.

V drugem delu programa je Eva Ciglar napovedala nastop gosta, s krajšim koncertom svojih pesmi se je predstavil Davor Grgurić, sicer vsestranski umetnik, pisec besedil in glasbenik ter kantavtor, ki si posebej prizadeva tudi za ohranitev goranske etnološke, zgodovinske in kulturne tradicije nasploh.

Prireditev se je končala z nastopom glasbene skupine Mimo ritma, ki jo pod umetniškim vodstvom Ivana Hareja vodi Andrej Mohar in ki je z repertoarjem prazničnih pesmi ter solistko Zdenko Kallan-Verbanac obiskovalcem izrekla najboljše želje in jih popeljala bližajočemu se novemu letu naproti. ■ Marjana Mirković, povzeto po napovedi Eve Ciglar

Seminar z naslovom Bodi manjšina, bodi močan (Be Minority – Be Strong) je bil namenjen predstavnikom mladinskih manjšinskih organizacij, ki bi želeli spoznati organizacijo YEN in se dejavno vključiti v njeno delovanje. Udeleženci so imeli kot primer dobre prakse med drugim priložnost spoznati nemške nevladne organizacije in nemški institucionalni okvir za podporo ter ohranjanje manjšinskih identitet in pravic. Pri tem je zanimivo dejstvo, da ima Nemčija, v primerjavi z

22 manjšinami na Hrvaškem, samo štiri priznane manjšine, to so Romi, Danci, Frizijci (germanska etnična skupina, ki živi na severu države) in Sorbi (Lužiški Srbi, zahodnoslovanska skupnost, ki živi v deželah Brandenburg in Saška).

Ob koncu zapisa o udeležbi na seminarju v Nemčiji še posebno vabilo: k sodelovanju vabimo vse mlade v starosti od 18 do 30 let, ki bi radi delovali na področju ohranjanja slovenske identitete in se želeli vključiti v Mladinsko skupino KPD Bazovica ter jo predstavljati na katerem izmed mednarodnih seminarjev v prihodnje. Stik: Ivona Novaković, e-pošta: ivonainovakov@gmail.com, GSM: 099 285 5306. | Natali Iskra

16. december, SKD Snežnik, Lovran

"Butalke" na letnem srečanju društva v Lovranu

Na srečanju vseh slovenskih društev v Opatiji oktobra lani smo se srečale z Vasjo Simoničem, predsednikom Slovenskega kulturnega društva (SKD) Snežnik v Lovranu. Ob prijetnem pogovoru nas je povabil, naj jih obiščemo in se v imenu KPD Bazovica predstavimo z našo, zdaj že znano uprizoritvijo zgodbe Kako so Butalci šli po vino (na Hrvaško). Z dogovorjeno predstavo smo uspešno nastopile 16. decembra. Kot podpora in tehnična pomoč je bil z nami tudi pri nas znani planinec, Milivoj Filipović, priljubljeni Fičo. Lovranski gostitelji so nas bili zelo veseli. Topel sprejem in prijazni člani so na nas takoj naredili lep vtis, da smo se počutili kot doma. Prostor SKD Snežnik ni velik, a ima vse, kar tako društvo potrebuje. Krasi ga gorenjska narodna noša, ročno delo njegovih pridnih članic. Tu se rojaki zbirajo, načrtujejo dejavnost, izdelujejo ročna dela, kuhajo, pejejo in govorijo po slovensko, skratka, tudi s tem druženjem ohranjajo slovensko kulturo. Po uspešnem nastopu so iz

kuhinje prihajali opojni vonji, kuharice so pripravile tradicionalne slovenske jedi, kot so ajdovi žganci, kislo zelje s klobasami, kruh z ocvirki, orehova potica in nešteto dobrih sladice. Ob zvokih harmonike smo vsi skupaj še veselo zapeli, in če nas naslednjega dne ne bi čakala pot v Ljubljano, bi naše druženje trajalo še dolgo. Pri prisrčnem slovesu v upanju, da je naš prvi obisk odprl vrata nadaljnjemu medsebojnemu sodelovanju in prepletu dejavnosti, smo v zahvalo in spomin prejele ročno izdelan srček, ki je zasedel posebno mesto v našem Slovenskem domu in naših srcih. | Zdenka Kallan-Verbanac

Članice skupine za ohranjanje slovenskega kulturnega izročila. Arhiv skupine.

16. december, Klana

MLPZ Matko Laginja gostil MePZ KPD Bazovica

Mešani lovski pevski zbor Matko Laginja iz Klane deluje že 38 let, v njem pa poje tudi nekaj naših pevcev, zato se dobro poznamo. Ob koncu leta, pred božičnimi in novoletnimi prazniki, priredijo v cerkvi v središču mesta prireditev, na kateri s pesmijo in recitacijo nastopijo otroci iz osnovne šole, mladina, domači pevski zbor in tudi kak gostujoči zbor. Letos so po več letih k sodelovanju ponovno povabili naš mešani pevski zbor, ki ga vodi Zoran Badjuk, poleg nas je bil v gosteh tudi Lovski pevski zbor iz Medvod.

Prireditev navadno začno otroci in mladina, ki s svojo neposrednostjo navdušijo polno cerkev obiskovalcev. Nato se zvrsti pevski program, v katerem so letos prevladovali slovenske pesmi, ki sta jih

Z nastopa v Klani. Foto: Anita Hromin

zapela naš mešani pevski zbor in moški sestav iz Medvod. Domačini so nastopili zadnji, potem pa smo še vsi skupaj zapeli znano hrvaško božično pesem *Radujte se, narodi*.

Po nastopu smo se preselili čez cesto v kinodvorano, kjer so gostitelji za nastopajoče priredili zakusko, ki se je hitro spremenila v veselico s pesmijo in veselimi rajanjem.

Polni lepih vtisov smo se odpeljali domov, z obljubo, da takšno srečanje še kdaj ponovimo. | Zvonimir Stipetić

17. december, Advent na Šmarni gori in v Ljubljani Planinska skupina KPD Bazovica

Z gostitelji pri
Prešernu.
Foto: Darko Mohar

Ljubljana je po Kopru in Trstu že tretje veliko mesto, ki so Ljuga člani PS Bazovice skušali spoznati na hribovski način. Obenem je bil obisk slovenskega glavnega mesta priložnost za avtorja tega zapisa (in ne samo zanj) za vzbujanje spominov na študentska in alpinistična leta. Več kot štirideset let je minilo od takrat.

Če imaš prijatelje, ni težko prirediti pravega doživetja za vse udeležence takšnega napol hribovskega in napol turističnega izleta. Toda program obiska so pripravili člani PD RTV Ljubljana, s katerim sodelujemo že več kot deset let. Kljub manjši zamudi zaradi okvare na avtobusu na mejnem prehodu Rupa ni bilo v Ljubljani nič zamujenega. Za Ljubljanskim gradom so udeležence pričakali predsednik PD RTV Veliša Lazovič, Brane Krebs, Jan Skoberne in kot presenečenje Marjeta Keršič Svetel, ki je pred leti že gostovala v našem društvu na Reki z razstavo svojih fotografij in umetnin iz naravnih materialov. In Mirjana in Zlatko Matič od tistih Ljubljančanov, ki se redno udeležujejo naših izletov.

Marjeta nas je kar po planinsko popeljala po Ljubljani, žal pa nas je že pri Tromostovju skupina, ki je imela v načrtu vzpon

na Šmarno goro, morala zapustiti in se napotiti proti Tacnu, kjer so čakali vodniki za vzpon na najpriljubljenejši ljubljanski hrib. Tisti, ki so ostali z Marjeto, so uživali v njenem strokovnem vodenju, preostali so se razbežali po Ljubljani, vsak išoč svoj srečo. Prav čudno, vendar ni nihče silil na obisk nakupovalnega središča BTC.

Vzpon na Šmarno goro čez Grmado je bil lep, s presenečenjem na vrhu Grmade. Sladkarije, medica in borovničevce, s katerimi nas je pričakala Mira Bokan na vrhu, so bili prava fizična okrepitev, megljen razgled na Ljubljansko kotlino in jasen proti Kamniškim in Julijskim Alpam ter obisk šmarnogorske cerkve s strokovnim vodenjem pa lek za dušo. Za prelepo doživetje hvala vodnikoma Matjažu Samcu in Dragu Carju, pa tudi Janu in Branetu, ki sta bila tako in tako ves čas z nami.

Za konec smo se še vsi skupaj popeljali z ladjico po Ljubljani, se sprehodili med množico po lepo okrašeni Ljubljani, spili topel čaj ali kuhano vino, pojedli klobaso in se srečni vrnili domov. Ljubljana se je precej spremenila v zadnjih štiridesetih letih. To ni več tisto, ob koncu tedna popolnoma pusto in negostoljubno mesto.

In za konec še enkrat: če imaš prijatelje, je vse mogoče, in življenje je veliko lepše.

Darko Mohar

20. december, Slovenski dom KPD Bazovica

Darko Mohar: Hribi 2015

Že po tradiciji je v dvorani Slovenskega doma KPD Bazovica Zvodja planinske skupine Darko Mohar povzel delovanje v preteklem letu, tokrat z naslovom Hribi 2015.

Pripoved, obogatena s številnimi fotografijami, je postregla s pregledom vseh aktivnosti planinske skupine v letu 2015, kot so planinski pohodi v lastni organizaciji in organizacija skupnih pohodov, naša udeležba na pohodih drugih planinskih društev, priprava rednih planinskih tečajev, razstav fotografij naših članov in gostov iz drugih planinskih društev ter predavanj na temo planinskih in alpinističnih pohodov, sodelovanje s slovenskimi planinskimi društvi zunaj Hrvaške in podobno. Poleg naših članov so se predavanja udeležili številni člani prijateljskih planinskih društev z Reke in okolice ter Slovenije. Skupaj z njimi smo se z užitek spomnili vsega tega dogajanja.

Ivo Marušič

6. januar, Dom na Vidmu, Ilirska Bistrica

Iztok Snoj, Snežnik – razstava ob 110. obletnici PD Snežnik

Ko smo planinci planinske skupine (PS) Bazovica prejeli vabilo za udeležbo na odprtju razstave Izтока Snoja v domu na Vidmu v Ilirski Bistrici, sem dolgo premišljeval, od kod mi je znano to ime. Naslednjega dne, po odprtju, sem se le spomnil. Vsakokrat, ko odprem strani portala Gore – ljudje, se odprejo besedilo in posnetki objave iz leta 2008 avtorja Izтока Snoja. Kratki, izredno duhovni utrinki in prelepi posnetki.

Enako je bilo na razstavi, misel ali dve ob vsakem posnetku in prelepi posnetki, ki jih je avtor posnel ob obiskih primorskega očaka. In teh je bilo v preteklem letu čez osemdeset.

Z odprtjem razstave Izтока Snoja je PD Snežnik iz Ilirske Bistrice začel prazno-

vati svojo 110. obletnico delovanja. Na ta račun se bo v tekočem letu zvrstilo še veliko dogodkov, v delu teh dogajanj bo sodelovala tudi PS Bazovica, saj smo tudi mi kolektivni član PD Snežnik.

Na odprtju razstave.
Foto: Darko Mohar

Darko Mohar

18. januar, Mestna hiša, Reka

Sprejem za nagrajence najboljših projektov v 2016

Slikanico je oblikovala Vesna Rožman.

Reški župan Vojko Obersnel je sprejel Rudeležence treh projektov, nagrajenih kot *Naj akcije 2016* na državni ravni, v

okviru naziva mest in občin, prijaznih do otrok. Med nagrajenci je bila tudi ustanova Otroški vrtec Reka s projektom o razlikah med ljudmi, projektom, ki pri naj-mlajših in tudi starših spodbuja spoznavanje in spoštovanje različnih kultur. Malčki v reškem vrtcu Čebelice (Pčelice) so tako v treh mesecih spoznali in se veliko naučili o Makedoniji, Sloveniji in Albaniji, spregovorili in zapeli v jezikih teh držav, spoznali njihovo tradicionalno gradnjo, nošo in jedi. Vse to so tudi narisali in pod mentorstvom vzgojiteljice Biljane Francišковиć izdelali slikanico, ki v vseh treh jeziki širi pobudo o potrebi in spoštovanju različnosti. Več: www.rijeka.hr.

Projekt Različni, a enaki je skupno predstavitev doživel maja lani v KPD Bazovica s pristrčno prireditvijo, sprejeto z velikim navdušenjem polne dvorane in zabeleženo tudi v Sopotjih (2). Velja dodati, da je bila ključna pobudnica projekta dr. Barbara Riman, mati treh malčkov, sicer pa večletna raziskovalka na Inštitutu za narodnostna vprašanja (INV) v Ljubljani, ustanovi, vključeni tudi v ta projekt. Marjana Mirković

21. januar, Slovenski dom KPD Bazovica

Med morjem in gorami, razstava

Zdokumentarno razstavo Med morjem in gorami se je v društvu predstavil Meddruštveni odbor planinskih društev Primorske (MOPDP). "Nekateri člani naše skupine smo bili na odprtju te razstave v Planinskem muzeju Slovenije (PMS) v Mojstrani (2015). Zatem je razstava prepotovala skoraj vsa planinska društva, ki so jo pripravila in so združena v MOPDP, kamor spada tudi PS KPD Bazovica. Ker letos praznujemo 15 let naše skupine in 70 let društva, je razsta-

va tudi uvod v proslavo teh pomembnih jubilejev, z njo pa želimo svojim planinskim prijateljem na Hrvaškem približati planinstvo na nam najbližjem območju Slovenije in spodbuditi razvoj čim boljših medsebojnih odnosov v prihodnje," je ob vabilu med drugim zapisal vodja skupine Darko Mohar, ki pa se zaradi zdravstvenih težav slovesnega odprtja žal ni mogel osebno udeležiti, je pa bil v nagovorih in pogovorih udeleženec močno navzoč, saj so si vsi bili edini, da je najzaslužnejši za uspešno delovanje in prepoznavnost skupine na Hrvaškem, v Sloveniji in zamejstvu.

Odprtje razstave je napovedala prireditelj v počastitev obeh jubilejev. Uvodoma je nastopil mešani pevski zbor KPD Bazovica,

Maruška Lenarčič.

Igor Eterović.

Odmevna razstava. Foto: Marjana Mirković

ki ga vodi Zoran Badjuk, tokrat seveda v planinskem tonu, sledil je nastop folklorne skupine, ki je zaplesala ob glasbeni spremljavi Ivana Hareja in Ivana Simića. Navzoče je pozdravil predsednik KPD Bazovica Zvonimir Stipetič, povezovalka programa Eva Ciglar pa se je ozrla na društvo nekdanje in danes ter posebej PS, ki šteje več kot petdeset članov, ima razvejeno dejavnost, od razstav in predavanj do izobraževanja, je povezana z društvi na Hrvaškem, v BiH, Sloveniji in zamejstvu, ima pa tudi dobre stike s krovnicima organizacijama planincev v obeh državah. To je v imenu Hrvaške planinske zveze potrdil član izvršnega odbora Ivan Eterović, tudi tajnik PD Opatija, čestital planincem Bazovice in društvu ter poudaril prijateljske stike. V imenu Planinske zveze Slovenije je jubilentoma čestitala predsednica MOPDP Maruška Lenarčič, avtorica in koordinatorica razstave, ki na 25

panojih prikazuje dejavnosti društev od Trsta, Pirana, Kopa, Kozine in Sežane do Postojne, Ilirske Bistrice in Reke. "Zakaj razstava? Zato da pokažemo razvoj planinstva na posameznih območjih, kar v PMS v Mojstrani ni mogoče. To je zahtevalo sodelovanje vseh društev, tako da gre za skupni projekt, ki potrjuje, da znamo planinci delati skupaj." Maruška Lenarčič se je za izjemen trud in prizadevnost še zahvalila Darku Moharju in poudarila posebno vlogo, ki da jo ima PS Bazovica "s svojo izjemno pozitivno energijo".

■ Marjana Mirković

23. januar–3. februar, FF, Ljubljana

Zimska šola slovenskega jezika

Na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani je potekala 23. zimska šola slovenskega jezika. Zimska šola je del cikla jezikovnih tečajev slovenskega jezika, ki jih že tradicionalno izvaja Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik. Namenjena je tistim, ki bi se radi v dveh tednih naučili čim več, v spremljevalnem programu pa spoznali slovensko kulturo in družbo. Za vse ljubitelje učenja jezikov pa se dobre novice tu ne končajo, kajti Ministrstvo RS za izobraževanje, znanost in šport v sodelovanju z Zavodom RS za šolstvo in CMEPIUS-om ter Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu podeljujejo štipendije za kritje šolnin zamejcem in potomcem slovenskih zdomcev in izseljencev. Pogoji za pridobitev štipendije so slovenski izvor in starost do 35 let.

Letos je želja po učenju slovenščine v Ljubljani združila 25 ljudi iz 15 držav, od ZDA do Rusije in Tajske, med katerimi sva bili tudi

članici MS KPD Bazovica, Marina Bubnič in Natali Iskra. Za organizacijo in izvajanje tečaja in spremljevalnega programa imava obe samo pohvalne besede. Bili sva v izpopolnjevalni skupini in meniva, da sva se v dveh tednih veliko naučili.

Poleg jezikovnega tečaja je potekal tudi pester spremljevalni program, sestavljen iz aktivnosti, namenjenih medsebojnemu spoznavanju, ogledu mesta, delavnici keramike in obisku Muzeja iluzij.

Pridobljeni štipendiji sta nama veliko pomenili in omogočili kritje stroškov. Poglaviti razlog za najino udeležbo na tečaju slovenščine je znanje jezika, ki nama bo koristilo pri delu. Marina je vzgojiteljica v ustanovi Reški vrtec in čaka jo priložnost, da bo delala v skupini otrok, vključenih v krajši oziroma celodnevni program učenja slovenščine, medtem ko sem spodaj podpisana zaposlena v društvu EU korak pravno zaradi svojih slovenskih korenin in znanja slovenskega jezika.

Vsem, ki bi se radi naučili slovenskega jezika in preživeli dva čudovita tedna v dobri družbi v Ljubljani, priporočava, naj se vsakakor udeležijo tečajev slovenščine.

■ Natali Iskra

Zimska šola zanimiva za vse. Arhiv organizatorja.

1. februar, OŠ Kozala, Reka

Predstavitev pouka slovenščine

Na OŠ Kozala na Reki so slovesno odprli Slovensko sobo za pouk slovenščine po modelu C kot dopolnilnega pouka, ki se ocenjuje in upošteva pri uspehu. V PGŽ je to že četrta šola s tem poukom slovenščine, ki je bil do zdaj na programu v OŠ Pečine na Reki ter OŠ Dr. Andrije Mohorovičiča v Matuljih in njeni podružnični šoli OŠ Jušiči. Pobudo, ki sta jo podprla tudi društvo Bazovica in slovenski manjšinski svet Reke, je dala dr. Barbara Riman, ki se kot raziskovalka ljubljanskega INV na Reki ukvarja z zgodovino Slovencev. Za pouk je, kot pravi sama, posebej zainteresirana tudi kot mati treh malčkov, pobuda pa je pri ravnateljici OŠ Kozala, Kim Anić, odprti za novosti, naletela na dober odziv. Ko se je potrdilo zanimanje za slovenščino, je kmalu sledilo soglasje pristojnega hrvaškega ministrstva in zatem razpis za učiteljico. Izbrana je bila Sandra Grudenic, rojakinja, ki je izkušnje s poučevanjem slovenščine nabirala tudi v zasebnih jezikovnih šolah na Reki, na OŠ Kozala pa je 10. februarja prevzela skupino desetih učencev nižjih razredov osnovne šole, ki bodo dve uri tedensko namenili učenju slovenščine in slovenske kulture.

Slovesnosti na šoli so se udeležili tudi predstavniki Republike Slovenije: veleposlanica RS v RH dr. Smiljana Knez, v imenu pristojnega ministrstva RS pa Roman M. Gruden, z Zavoda RS za šolstvo Veronika Pirnat in Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Rudi Merljak. Ob tej pri-

ložnosti so šoli podarili več učbenikov in knjig, veleposlanica pa je v nagovoru poudarila pomen učenja in ohranjanja slovenščine tudi v javnem šolstvu. V imenu Mesta Reka je navzoče pozdravil podžupan Miroslav Matešič, slovesnosti se je udeležila tudi svetovalka za osnovno šolstvo v oddelku reške mestne uprave za vzgojo in šolstvo Marina Peranić Ševeljević, zadovoljstvo nad uvedbo pouka pa je v svojem nagovoru izrazil tudi predsednik Sveta slovenske narodne manjšine Mesta Reka Boris Rejec. Slovesnosti se je udeležila tudi učiteljica dopolnilnega pouka slovenščine in slovenske kulture v društvu Bazovica, Vida Srdoč, ki je jeseni 2008 prva prevzela pouk slovenščine po modelu C na reški OŠ Pečine; ključna podlaga zanj pa je bil dotedanji triletni prostovoljni pouk slovenščine, ki ga je leta 2006 kot ravnateljica uvedla rojakinja Irena Margan in odločno orala ledino na tem področju, kar je bilo večkrat slišati tudi ob tej priložnosti. Žal je med povabljeni na slovesnosti ni bilo. Prišli so tudi otroci, prijavljeni k pouku slovenščine, in nekateri starši ter si ogledali učilnico, že polno knjig in učbenikov.

Kot zanimivost velja dodati, da prav OŠ Kozala hrani arhiv nekdanjega slovenskega oddelka, ki je na pobudo ustanoviteljice društva Bazovica, učiteljice Zore Ausec, na OŠ Matteotti na Reki potekal tri šolska leta, od jeseni 1950/51 do konca 1952/53. ■ Marjana Mirković

Spomin na slovesno predstavitev pouka slovenščine. Foto: Marjana Mirković

7. februar, Slovenski dom KPD Bazovica

Gojko Vlašič, razstava slik

V KPD Bazovica se je prvič in s samostojno slikarsko razstavo predstavil rojak Gojko Vlašič, pomorščak v pokoju, doma z bližnjega Grobnika.

Gojko Vlašič je na ogled postavil slike, idejno nastale na različnih koncih sveta, katerega morja je kot pomorščak skoraj v celoti obredel. Izobraževal se je na obeh področjih: po končani osnovni šoli se je kljub začetni želji po plovbi odločil za srednjo šolo za umetnostno oblikovanje v Ljubljani in uspešno končal smer industrijskega oblikovanja ter na tem področju na Reki našel tudi prvo zaposlitev.

Nemirnega duha se je po štirih letih preusmeril v pomorstvo in po opravljenih izpitih kot navtik odpravil v svet, na plovbo, skupno dolgo štirideset let. Pri tem ga je ves čas spremljala tudi skicirka in doma hrani na stotine skic, ki so podlaga za slike in od katerih se ne bi ločil za nobeno ceno, saj gre, kot pravi, za najdragocenejše spomine. Riše od malega, najraje v tehniki olja in suhem pastelu, želel pa bi obvladati tudi akvarel kot najtežjo tehniko. Med priljubljenimi motivi so bili predvsem na začetku konji, žival, ki jo je, kot pravi, do obisti spoznal v dedkovi kovačiji, zelo zanimivo skulpturo konja pa je razstavil tudi v KPD Bazovica.

Razstavo je odprla tajnica Eva Ciglar in tudi povezovala krajši program. Številne obiskovalce je povabila "na potovanje z avtorjem, ki svoje spomine pretvarja v likovni svet, v njegovo barvno bogato in po motivih raznoliko zbirko slik, v različne kraje

Gojko Vlašič, Konj.
Foto: Marjana Mirković

sveta, a tudi v slikarjeve domače predele Grobnika". Eva Ciglar je k besedi povabila tudi Gojka Vlašiča, ki se je na kratko predstavil in med drugim povedal, da je prvi razstavi imel v času skupne države, v reški knjigarni s tujo literaturo in na gradu Snežnik v Sloveniji, zatem pa se je večkrat predstavil na gradu Grobnik ter v Novem Vinodolskem in Slavoniji. Program je z nastopom na harmoniki lepo obogatil mladi rojak Domagoj Dobrila, dijak gimnazije in reške glasbene šole Ivana Matetića Ronjgova. Za seboj ima že več nastopov in osvojenih nagrad in priznanj, jeseni pa namerava izobraževanje nadaljevati na glasbeni akademiji v Ljubljani. ■ Marjana Mirković

7. februar, Kino Lovran

Kulturni praznik, skupna proslava slovenskih društev iz Istre

Za slovenska društva v Istri, povezana v koordinacijo, je skupna proslava kulturnega praznika letos potekala v Lovranu, v organizaciji KPD Snežnik, sicer pa so nekatera društva pripravila tudi druge programe. Kulturni večer je potekal v na novo urejeni dvorani Kina Lovran, v kateri so se zbrali člani vseh povezanih društev: SKD Istra (Pulj), SKD Oljka (Poreč), SKD Ajda (Umag), Društva Slovencev (Labin), SKD Lipa (Buzet), in KPD Snežnik ter tudi KPD Bazovica.

Navzoče je nagovoril Vasja Simonič in poudaril pomen praznika, temu je pozornost namenil tudi gostujoči član KPD Bazovica z Reke, koordinator kulturnih dejavnosti Vitomir Vitaz. Interpretiral je del Prešernove poezije, v osrednjem delu progra-

ma pa je zatem nastopila glasbena skupina Volk Folk iz Ilirske Bistrice, znana kot družinski trio, ki ohranja, obuja in poustvarja glasbeno tradicijo prostora med Primorsko in Notranjsko. Kot je med drugim zapisano na spletni strani www.celinka.si, Volk Folk po eni strani predstavlja nadaljevanje tradicije ljudskega godčevstva, po drugi pa poustvarjanje na sodobnejši način. V skupini godejo hčerka Nina na oprekelj, prastaro glasbilo in tudi na harmoniko *plonarco*, sin Gregor na violino in meh ter vodja skupine, oče Romeo, na kontrabas. Vsi znajo tudi ubrano zapeti in nastop te skupine navduši povsod, kjerkoli nastopi. Tako je bilo tudi v Lovranu in KPD Snežnik je prejelo več čestitk in zahval za odličen izbor nastopajočih in prijetno druženje, med katerim so se porajali tudi načrti za nadaljnje sodelovanje med društvi v Istri in na Kvarnerju. ■ Marjana Mirković

Vasja Simonič,
Dragica Rizman in
Zvonimir Stipetić.
Foto: Marjana Mirković

Zdenko Sila (1915–1997)

Zdenko Sila je očiten dokaz hvaljene reške multikulturalnosti, saj je rojen v Pragi materi Čehinji (Alojzija Doležalova) in očetu tržaškemu Slovencu (Emil Sila). Družina se je med prvo in drugo svetovno vojno preselila iz Prage v Maribor, Sila pa je bil med študijem arhitekture v Ljubljani v razredu slavnega arhitekta Jožeta Plečnika. V povojnem času je prišel na Reko, se vključil v stroko in s svojim angažmajem v mestu pa tudi na celotnem območju takratne države postal znan in priznan urbanist ter arhitekt. Njegovi interesi in talenti pa so bili veliko širši, vselej usmerjeni v ustvarjanje v umetnosti in kulturi v najširšem smislu. ■ Mag. Daina Glavočič

Katalog je oblikoval Borislav Božič.

7. februar, Galerija Principij, Reka; 9. februar, Mestni muzej, Reka

Zdenko Sila, fotografije in akvareli

Zdenko Sila, Kozolec, 1933.

Skupina Sila združuje arhitekta, likovne umetnike, kustose, novinarje in dediče, ki so se povezali z željo, da se ob dvajseti obletnici smrti Zdenka Sile spomnijo na tega znanega in priznanega reškega arhitekta ter urbanista. Javnosti želijo predstaviti del njegove bogate zapuščine z razstavami fotografij in akvarelov, njegovo delo na različnih področjih pa celovito predstaviti v monografiji in poskrbeti za ureditev zapuščene družinske grobnice na Trsatu. Projekt podpira tudi KPD Bazovica in eno izmed razstav je do konca te sezone pričakovati tudi v društvu. Prvi dogodek skupine Sila je bilo zanimivo predavanje reškega arhitekta Vladija Bralića ob koncu leta o življenju in delu Zdenka Sile, februarja pa sta bili odprti prvi dve razstavi. V galeriji Principij so bile na ogled fotografije, avtorske povečave iz petdesetih let prejšnjega stoletja. Avtor razstave Borislav Božić, nekdanji študent Zdenka Sile, je pri tem poudaril, da se je Zdenko Sila v mladosti ukvarjal s slikarstvom in bil med vidnimi in tudi nagrajevanimi člani fotografskega kluba *Rijeka*. V lepo oblikovanem katalogu, ki je spremljal razstavo, je med drugim tudi zapisal, da zbirka več sto, morda tudi tisoč diapozitivov v zapuščini Zdenka Sile še čaka na temeljit pregled in obdelavo ter morda tudi na novo razstavo.

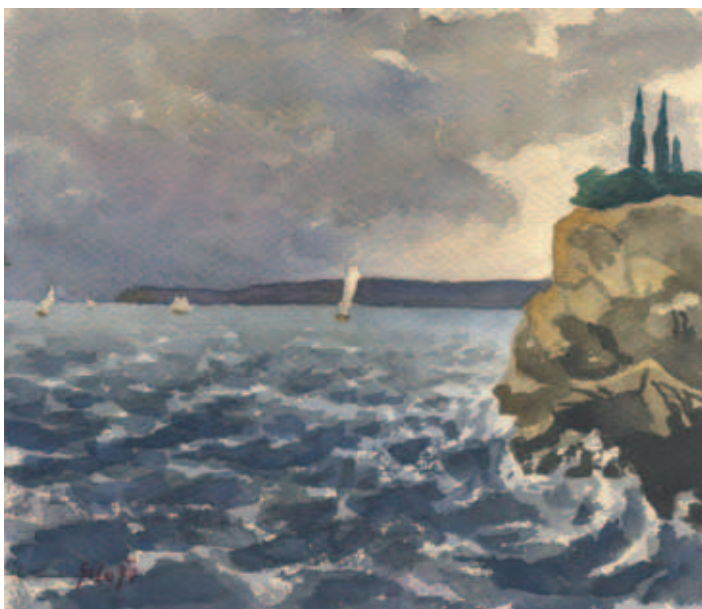
Na razstavi Mladeniška posvečenost akvarelu pa je avtorica mag. Daina Glavočić predstavila akvarele, ki jih je Zdenko Sila ustvaril kot mladenič. V privlačno oblikovanem katalogu, ki ga je oblikoval Branko Lenić, je med drugim zapisala, da samozatajevalna in skromna narava Zdenku Sili ni dovoljevala vsiljivega predstavljanja v javnosti in danes bi bil

lahko pozabljen, če ne bi pri prijateljih ostala ohranjena bogata zapuščina z dokumenti, pismi, fotografijami in slikami. "Zato ga lahko bolje spoznamo, delo pa predstavimo na razstavah akvarelov in umetniških fotografij ter naposled tudi v morebitni monografiji, in ga tako iztrgamo nezasluženi pozabi. Zdi se neverjetno, da je Zdenko Sila pri desetih letih, kot učenec četrtega razreda osnovne šole, že ustvaril organizirane risbe čvrstih kontur in urejene vsebine, barv in prostora, urejeno ohranjene, podpisane in datirane. Ta način avtodokumentarnosti je ohranil vso mladost, slikanje v akvarelu pa še nadaljnjih deset let, kjerkoli je bil," v katalogu piše avtorica razstave. Na zgodnjih akvarelih so prikazi posameznih vizur rojstne Prage, predvsem Hradčanov, po preselitvi v Maribor je slikal cerkve, ulice starega jedra in panoramske prikaze mirnega, starega mesta ob reki, umeščene v idilično zeleno krajino. Zanj je bila likovna zapuščina očitno zelo pomembna, saj je ohranil številne risbe iz časa osnovne in srednje šole pa tudi vaje, ki pripadajo študentu arhitekture. Mag. Daina Glavočić poudarja, da slikarski opus šteje več kot dvesto del na papirju, s svinčnikom, tušem in akvarelom, poleg deset manj uspešnih del v olju na platnu.

Marjana Mirković

Zdenko Sila, Pogled z okna na Maribor, 1933.

Zdenko Sila, Pogled na Split iz Sustipana, 1930.

10. februar, Mestna knjižnica, Zadar

Kulturni praznik v SKD Lipa z dr. Barbaro Riman

Dr. Barbara Riman med predavanjem. Arhiv SKD Lipa.

V Mestni knjižnici Zadar so člani slovenskega kulturnega društva (SKD) Lipa v Zadru proslavili kulturni praznik, Prešernov dan. Pred proslavo so imeli še skupščino društva, tokrat volilno, na kateri so vodstvo tudi v prihodnje zaupali dosedanji predsednici Darji Jusup. Pomembno je omeniti, da je SKD Lipa v svojem dosedanjem 12-letnem delovanju organiziralo skupno več kot sto dogodkov. V društvu, ki nima svojih prostorov, deluje 82 članov, ki se večinoma srečujejo v prostorih Kluba kapitanov v poslopju podjetja Transadria. Delujejo izključno prostovoljno, enako tudi vabljeni gostje. Kljub temu je njihova društvena dejavnost zelo pestra, tradicionalno potekajo dogajanja, kot so kulturni praznik februarja, udeležba na Sejmu cvetja aprila in prireditve ob mednarodnem dnevu kulturne raznolikosti maja, junija organizirajo likovno kolonijo, avgusta sodelujejo na Ladji kulture in decembra pripravijo

Predbožično proslavo. Redno se udeležujejo tudi različnih dogodkov v drugih slovenskih društvih in njihovega skupnega Vseslovenskega srečanja. Podobne načrte delovanja imajo tudi za leto 2017.

V programu proslave ob 8. februarju je tokrat sodelovala tudi dr. Barbara Riman z Inštituta za narodnostna vprašanja iz Ljubljane in članica vodstva KPD Bazovica. Spregovorila je o pomenu kulturnega praznika za rojake, to temo je nadaljevala tudi članica SKD Lipa Andreja Malta in nastop zaokročila z recitacijo svoje poezije. S svojim pesniškim ustvarjanjem sta se v programu predstavili še članici Marija Ivoš in Pia Bajlo. Kot gostje so bili povabljeni člani MePZ SKD Triglav iz Splita, ki ga vodi Tanja Kurajica, predsednik tega društva Cveto Šušmelj pa je tudi nagovoril navzoče na proslavi. Program je končal nastop zbor, ki je zapel slovenske narodne in dalmatinske pesmi.

Med številnimi obiskovalci so bili poleg podpredsednika Sveta za narodne manjšine RH Veselka Čakića tudi pripadniki albanske in makedonske narodne manjšine z območja Zadra. Proslavo je sklenilo druženje med rojaki v gostinskih prostorih zadrske knjižnice. **Barbara Riman**

11. februar, Slovenski dom KPD Bazovica

Prireditev ob kulturnem prazniku

V Slovenskem domu na Reki osrednja prireditev ob kulturnem prazniku že dve desetletji poteka v sodelovanju s kulturnimi društvi z Bistriškega, tokrat s KD Miroslava Vilharja iz Zagorja.

Kulturni večer je bil posvečen letošnjemu jubileju, sedemdesetletnici delovanja KPD Bazovica in njene skupine so izpolnile tudi prvi del programa. Z interpretacijo Prešernove Zdravljice ga je uvodoma napovedal Vitomir Vitaz in pozneje tudi spregovoril o pomenu praznika ter kulture nasploh. Ozrl se je na letošnjo obletnico društva in tudi mešanega pevskega zbor, ki prav tako praznuje sedem desetletij in ga v zadnjih letih zelo uspešno vodi Zoran Badjuk. Zbor je za svoj nastop izbral Prešernovo Luna sije, zatem pa prvič zapel tudi ljudsko Mravlja je v mlin pelala. Za vedro razpoloženje je s pesmijo in spletom belokranjskih plesov poskrbela še folklorna skupina, ob glasbeni spremljavi Ivana Simića in Ivana Hareja. Z interpretacijo pesmi Memento mori, posvečeno pokojni prijateljici, se je predstavila Zdenka Kallan-Verbanac, na kitari jo je spremljal sin Luka Verbanac, ki je z glasbenim nastopom zatem končal prvi del večera.

Program so nadaljevali gostje, KD Miroslava Vilharja iz Zagorja, in s prepletom pripovedi, glasbe in poezije predstavili knji-

ževnico Leo Fatur (1865–1943), doma iz Zagorja, ki je tri leta ljudske sole obiskovala pri benediktinkah na Reki. Ob 150-letnici rojstva je KD Miroslava Vilharja izdalo njeno povest V burji in strasti in zatem pisateljico ter njeno delo lani predstavilo na literarnem večeru v Pivki in Ilirski Bistrici. Ta program pod vodstvom Alenke Brožič so za kulturni praznik pripeljali tudi med rojake na Reki. Približali so nam pisateljico, na katero je močno vplival zagorski svet, poln zgodb, in zaznamoval njeno življenjsko in pisateljsko pot. Želela je postati učiteljica, a ji to ni bilo dano. Po želji staršev se je izučila za šiviljo in se s tem preživljala, več let pa je v Ljubljani gospodinjala bratoma, ki sta se šolala. Imela je le osnovno šolo, toda bila je nadarjena in vztrajno se je izobraževala sama, se zanimala za zgodovino in govorila več tujih jezikov. Pri pisanju je izhajala iz ljudskega pripo-

vednega izročila, napisala je šestnajst proznih del – zgodovinske povesti, romane in pravljice, pisala je tudi za gledališče, v desetletju pred prvo svetovno vojno pa je bila osrednja avtorica revije Dom in svet. V programu KD Miroslava Vilharja so bile med nastopajočimi vse generacije, sodelovali pa so tudi glasbena skupina iz Ilirske Bistrice, s starim in priljubljenim znancem dvorane reškega Slovenskega doma Dimitrejem Bonanom, dijakinje glasbene šole Postojna in pevska skupina Vasovalec iz Rečice, ki ohranja ljudski način petja in jo vodi Dimitrij Grlj. Gostje

so program končali z željo po spodbudi nadaljnega raziskovanja dediščine Lee Fatur, morda tudi med katerim izmed obiskovalcev v polni dvorani KPD Bazovica. **Marjana Mirković**

Nastop bistriških glasbenikov popestril program.
Foto: Marjana Mirković

17. februar, Občni zbor PD Snežnik, Sviščaki

110 let najstarejšega PD na Primorskem

Letos PD Snežnik slavi 110-letnico delovanja na bistriškem območju. Za nameček je bil letošnji občni zbor tudi volilni, tako da je bilo na zboru kar precej dela. Bistričani zadnje čase svoje zборе pripravijo kar v planinski koči na Sviščakih, torej v svojem naravnem okolju. Med zborovanjem je začelo še snežiti, tako da je na hitro zapadlo od pet do deset centimetrov novega snega, kar je še dodatno obogatilo vzdušje.

Na zboru je bila za predsednico ponovno potrjena Darinka Dekleva, preostala telesa društva pa so se nekoliko pomladila.

Po manjši spremembi statuta je bil kot drugi v primorskih planinskih društvih ustanovljen turnokolesarski odsek. Novi

17. februar, Hotel Antunović, Zagreb

Naj tajnica 2017 Eva Ciglar!

Jasmina Dlačić in Eva Ciglar. Osebni arhiv.

obrazi in nove ideje prinašajo novo energijo, ta pa pomeni živahnjšo dejavnost, več članov in napredek.

In na koncu: osrednja proslava 110. obletnice ustanovitve društva se pripravlja za 14. maj na Sviščakih. Delovno z nekaj pohodi, v naravnem okolju. Skupaj z matičnim društvom na Sviščakih bo svojo 15-letnico proslavila tudi planinska skupina Bazovica. **Darko Mohar**

Z občnega zbora.
Foto: Darko Mohar

Časopis *Poslovni svetnik* vsakoletno izobraževalno konferenco za poslovne tajnice/tajnike, vodje uradov in administrativne uslužbenke že devet let izkorišča tudi kot priložnost za razglasitev *Naj tajnice* za tekoče leto. Izbira poteka v treh enakopravnih kategorijah, za manjša in srednje velika podjetja (17 prijav), velika podjetja (14 prijav) in za javne ustanove in društva (12 prijav). Izbor poteka s tajnim preverjanjem, od telefonskih klicev do dopisov po elektronski pošti, po sprejetih merilih pa se ocenjujejo odzivnost, prijaznost, iznajdljivost, točnost informacij ipd. V kategoriji javnih ustanov in društev je nagrado za prvo mesto osvojila tajnica KPD Bazovica Eva Ciglar. Kot je med drugim zapisano na spletni strani organizatorja www.poslovni-savjetnik.com, je Eva Ciglar prijetno preseñena nad priznanjem na natečaju, za katerega jo je prijavila Natali Iskra iz društva EU korak. Ob podelitvi je izrazila veliko zadovoljstvo in med drugim poudarila, da je to potrditev njene dobrega dela in tudi društva v celoti, ki ga predstavlja.

Eva Ciglar se je konference v Zagrebu udeležila skupaj s podpredsednico KPD Bazovica Jasmino Dlačić, ki nam je tudi poslala veselo novico. Čestitke nagrajenki! **Marjana Mirković**

18. februar, Slovenski dom KPD Bazovica

Niti tat ne more pošteno krasti, komedija

Iz predstave.
Arhiv KPD Bazovica.

Potem ko je bila zaradi bolezni predstava Niti tat ne more pošteno krasti kar nekajkrat odpovedana, je v mesecu kulture naposled znova oživila oder KPD Bazovica in navdušila obiskovalce. Kako tudi ne bi, saj v predstavi ne manjka smeha,

zmešnjav, trkanja na slabo vest, pristočno iskrenega tatu, prešuštva, laži, romantike, jeze, tudi nasilja, zahrbtnosti, skrivnosti in zdrave kmečke pameti.

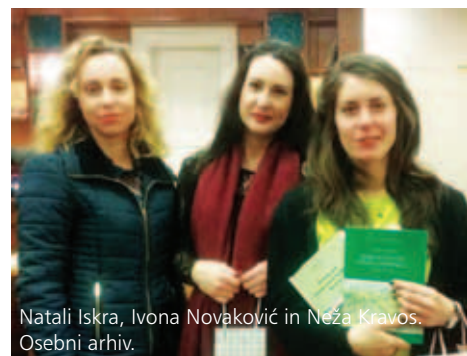
Predstavo so pripravili režiser Serdo Dlačić, igralci Ivana Baković (Ana), Eva Ciglar (Ženska), Anita Hromin (Drugi tat), Milan Grlica (Tat), Nataša Grlica (Tatova žena), Ivo Marušić (Antonio) in Vitomir Vitaz (Moški), šepetalka Anita Hromin in tehnika Ivan Harej in Andrej Mohar, avtorja fotografij za katalog pa sta Darko Mohar in Andrej Hromin, ki ga je tudi oblikoval. **Marjana Mirković**

19. februar, MOSP, Trst

Obisk predstavnic MS KPD Bazovica

Da je medsebojno povezovanje in sodelovanje zelo pomembno za ohranjanje in razvoj slovenskih skupnosti v zamejskih državah, se zavedajo tudi naše mlajše generacije. Članici mladinske skupine (MS) KPD Bazovica, njena vodja Ivona Novaković in Natali Iskra, sva tako bili na obisku pri mladih iz Trsta in okolice, zbranimi v mladinski organizaciji Mladi v odkrivanju skupnih poti (MOSP).

V času najinega obiska je MOSP gostil tudi seminar z naslovom Training Architects (18.–24. februarja 2017). Potekal je v okviru organizacije Mladi evropskih narodov YEN (The Youth of European Nationalities), ki kot krovna organizacija združuje več mladinskih manjšinskih organizacij, zato je bilo v prostorih njihovega društva zelo veselo, multikulturno in nabito z dobro energijo. Mladi pripadniki evropskih narodnih manjšin so se ukvarjali z načini, kako uspešno organizirati dogodke za

Natali Iskra, Ivona Novaković in Neža Kravos.
Osebni arhiv.

mlade in voditi mlade v manjšinskih organizacijah, medtem ko so vodje slovenskih mladinskih skupin pozornost namenile možnostim prihodnjega sodelovanja. **Natali Iskra**

23. februar, Otroški vrtec Reka

Predstavitev krajšega programa slovenščine

Slovenščina kmalu v reškem vrtcu. Foto: Marjana Mirković

Po lanskem predlogu za oživitev pobude o učenju slovenščine na predšolski ravni na Reki je vodstvo ustanove Otroški vrtec Reka (VR) oz. njegova ravnateljica Davorka Guštin izrazila soglasje in skupaj s pristojnimi mestnimi oblastmi kmalu storila vse potrebne korake za uresničitev te zamisli, ki sta jo podprla tudi KPD Bazovica in Svet slovenske narodne manjšine (SNM) Mesta Reka.

Prijetno presenečenje je bila že po nekaj mesecih napovedana predstavitev Krajšega programa vzgojno-izobraževalnega dela s predšolskimi otroki, pripadniki slovenske narodne manjšine, objavljena tudi na spletni strani RV. Ravnateljica je prejela več čestitk in zahval za program, ki je za izvajanje napovedan s 1. marcem letos v reškem vrtcu Bulevard. Potekal bo ob ponedeljkih in sredah v popoldanskih urah (16.30–17.30), njegova nosilka pa je dolgoletna in izjemno priljubljena vzgojiteljica v tem vrtcu Laureta Španjol, rojakinja iz Primorske.

Predstavitve programa v prostorih RV so se poleg ravnateljice in nosilke programa udeležili še svetovalka za predšolsko vzgojo v mestnem oddelku za vzgojo in šolstvo Tea Mičić; predavateljica na reški

učiteljski fakulteti Vesna Katić, sicer zunanja sodelavka RV in avtorica leta 2011 verificiranega krajšega programa v slovenščini na predšolski ravni, rojakinja, kot otrok več let dejavna v KPD Bazovica; koordinatorica za strokovno pedagoško dejavnost RV Lahorka Jurčič; vodja Centra RV za predšolsko vzgojo Sušak Milena Vuletić in pedagoginja te enote Vlatka Miletić ter vzgojiteljica RV Marina

Bubnić, vključena v pripravo celodnevne programa slovenščine v RV. Navzoči so bili še predstavniki slovenske skupnosti, v imenu KPD Bazovica tajnica Eva Ciglar, vodilna člana Sveta SNM Mesta Reka, predsednik Boris Rejec in podpredsednica Anita Hromin, ter raziskovalka na ljubljanskem Inštitutu za narodnostna vprašanja (INV) dr. Barbara Riman, za program v slovenščini dejavno zainteresirana tudi kot mati treh malčkov in pobudnica lanskega uspešnega in nagrajenega projekta v reškem vrtcu *Pčelice* z naslovom *Različni, a enaki*.

■ Marjana Mirković

PLANINSKA SKUPINA KPD BAZOVICA, IZLETI

27. november, Krožna pot po Učki

Člani PS smo se zbrali ob pol devetih v Veprincu – Tumpiči. Tukaj smo spili prvo jutranjo kavo. Malo pred deveto uro smo se zapeljali v vasico Vedež, kjer sta bila začetek in konec naše današnje krožne poti. Vreme je bilo kot naročeno za hojo. Prvi cilj je bil vrh Majkovac, visok 853 metrov. Nanj smo se povzpeli v slabi uri, s krajšimi postanki in pod budnim očesom vodnika Borisa, od tam pa smo se spustili na ravan Livada in v kraj Mala Sapca, kjer smo dosegli Lisinsko planinsko obhodnico, po kateri se do tja pride iz Matuljev in Rukavca. Naslednjih trideset minut smo potrebovali za vzpon na vrh Beljač, visok 787 metrov. Ta del vzpona je bil tudi preizkus vzdržljivosti za vse tiste, z malo izletov v nogah. Zato je bilo po strmem vzponu na vrhu kar ve-

selo, k čemur so seveda pripomogli počitek in različne dobrine iz nahrbtnika. No, sladica je bila, kot po navadi, na koncu. Spust do Vedeža ni bil strm in po slabe pol ure smo že bili pri avtomobilih, v katerih so imeli Silvina, Ago, Diana, Mario in Marina številne slaščice. Zadovoljni smo odšli proti domu, čeprav smo se nekateri odpeljali še do planinske kočice na Poklonu. Borisu Rumcu velika hvala za lepo pripravljen in izpeljan izlet, v veliko zadovoljstvo vseh sedemnajstih udeležencev.

Vlado Klobas, prevod Darko Mohar

Nad Vedežem.
Foto: Vlado Klobas

1. januar, Tradicija se nadaljuje

Novoletni vzpon na Vojak na Učki, krasen dan. Čeprav brez snega se Učka blešči v svoji najlepši podobi. Silvestrska noč je po navadi kratka, toda pri nekaterih še vedno ostane dovolj moči za prvojanuarske planinske dogodivščine. Za tiste, ki hočejo aktivno kreniti v novo leto, PD Opatija že vrsto let organizira srečanje ob 12. uri na Vojaku, najvišjem

vrhu Učke. Srečajo se planinski prijatelji, spijejo malce penine ali kuhanega vina, nazdravijo in v dobri volji krenejo naprej, v nove planinske zmage. Avtor tega besedila se je letošnjemu vzponu, prvič do zdaj, žal moral odpovedati. Močan bronhitis, bolezen v hiši, staro leto se je končalo slabo, novo pa se ni začelo nič boljše. Po poročilih se je na letošnjem novoletnem vzponu v lepem in toplem vremenu zbralo skoraj 200 planincev, med njimi tudi sedemnajst članov planinske skupine Bazovica. ■ Zapisal: Darko Mohar

Novoletna penina na Vojaku. Foto: Mladen Grabovac

8. januar, Planinci Bazovice znova v Istri

Na rovinjski obali.
Foto: Darko Mohar

Huda zima je prišla tudi v primorske kraje. Temperature krepko pod ničlo, tudi čez dan. Na vse strani piha orkanska burja. Tudi gripa in viroze so v tej nenavadni zimi prišle na svoj račun. Vendar nič od tega ni preprečilo bazoviškim planincem, da se tradicionalno, na prvo nedeljo v novem letu, ne bi odpravili v Istro. Letos že trinajstič. Tokrat so Silvina, Mira in Ago ter Diana in Mario, lahko rečemo istrska ekipa med našimi člani, za cilj izleta izbrali obisk planinske kočice na Poklonu na Učki in Rovinj. Po krajšem okrepčilu v topli in lepo urejeni planinski kočici na Poklonu je sledil spust z najvišje istrske gore proti Pazinu in Rovinju. Rovinj je eno najlepših mest na vzhodni jadranski obali.

Prvo presenečenje: obisk majhnega ekomuzeja *Batana*. Batana je približno štiri metre dolg čolničec z ravnim dnom, ki izhaja iz plitvih beneških lagun. Kmalu so ga sprejeli tudi v Istri in še

drugod po Jadranu, predvsem tam, kjer je morje plitvo. V Rovinju je takšen čolničec prehranil številne družine in tako postal simbol mesta. V muzeju je z zgodbo o batani pravzaprav prikazana celotna zgodovina in način življenja mesta.

Drugo presenečenje: "planinski" del izleta je bil nekajurni sprehod ob morski obali, od Rovinja pa skoraj do Veštarja. Vonj borovcev, toplo sonce, dišeče morje, neskončna lepota malih otočkov pred Rovinjem in tišina, mir, ki ga tu ne najdeš v času poletne sezone. Krajši premor na razgledni točki pri nekdanjem kamnolomu, z domačimi izdelki iz torbe naše istrske ekipe. Leto 2017 se ni moglo začeti lepše.

Tretje presenečenje pravzaprav sploh ni bilo presenečenje. Dobre jedi in glasba pri Dušku so že standard, brez katerega ponovletni izlet v Istro ne bi bil to, kar je. Še enkrat hvala Miri, Silvini, Diani, Agu in Mariu za prelepe trenutke, ki jih planinci Bazovice iz leta v leto doživljamo v Istri.

Darko Mohar

28. januar, Šolanje je pomembno tudi v planinstvu

Tečajniki na Snežniku.
Foto: Vlado Klobas

Sviščaki, tečaj hoje v zimskih razmerah. O tem, da planinski skupini veliko pomenita stalno šolanje in izpopolnjevanje, govori podatek, da tečaj hoje v zimskih razmerah planinci organizirajo že od leta 2010. Dvakrat na Platku, preostalo na Sviščakih nad Ilirsko Bistrico. Tudi letos se ga je udeležilo deset

članov, ki jih je vodil vodnik planinske skupine Andrej Mohar. Nekateri prvič, drugi so ponavljali gradivo. Lepo vreme je vsem udeležencem omogočilo vzpon na skoraj 1800 metrov visok Snežnik, tako da so imeli udeleženci tečaja pravo praktično vajo. Pri vrnitvi z vrha so pod vodstvom bistriških gorskih reševalcev Tomaza Kaluže, Žige Goriška in Vladimirja Dekleve vadili hojo z derezami, zaustavljanje padca s cepinom in iskanje zasutih v plazju. Seveda se vsaka vaja konča z njeno analizo, za to pa prijetno zavetje ponuja planinska kočica na Sviščakih.

Darko Mohar

12. februar, Preradovičev vrh nad Fužinami

Na Preradovičevem vrhu. Foto: Milivoj Filipović

Kot se spodobi, mora vodnik prvi priti na kraj odhoda. Tako je bil priljubljeni vodnik Fičo prvi v nedeljskem jutru na železniški postaji na Reki. Potem so prišli tudi drugi, čeprav je bilo nekaj napovedanih in nekaj nenajavljenih odpovedi. Potovanje z vlakom v skupini seveda pomeni precejšen popust, ki ga je vsekakor treba izkoristiti. Nekaj planincev je v Fužine prispelo z lastnim prevozom.

Po jutranji kavi v Fužinah se je skupina 29 udeležencev razdelila na dva dela. Kljub mrzlemu in meglenemu vremenu se je večja skupina odpravila na vrh, na katerega so prispeli po poldrugih urah hoje. Vodnik je bil s skupino izredno zadovoljen, saj so ga vsi poslušali in zvesto spremljali. Drugi del skupine si je privoščil sprehod okrog jezera. Ker pa se je prva skupina razmeroma hitro vrnila z vrha in je do odhoda vlaka ob 14.55 ostalo dovolj časa, so si tudi oni privoščili še hiter sprehod ob jezeru. Razpoloženje na poti domov je bilo veselo, sklep pa, da bi moralo biti takšnih prvinskih izletov z vlakom več.

Darko Mohar, po zapisu Milivoja Filipovića

18. februar, Planinski pohod *Maškarana Učka*

Tradicijo maškar smo prenesli v hribe. Sneg je čez noč pobelil hribe v okolici Reke. Učko tudi. Načrtovani drugi planinski pohod v maskah v naši organizaciji seveda zato ni bil odpovedan. Žal se pri planinskem domu na Poklonu ni zbralo kaj dosti mask, čeprav sta sonce in svež sneg poskrbela za užitek vseh udeležencev. Tudi izbrana tura je bila primerna dogodku. Nova krožna Art steza, ki so jo

začrtali in izvedli v Naravnem parku Učka, je kot za nalašč za take dogodke. Sonce, sneg, do okolja prijazni umetniški posegi vanj, prelepi kraji kot na dlani in razgledi po celotni Istri, vse tja do morja na zahodni obali, ter primerne maske so med udeležence prinesli posebno vzdušje.

Člani PS upajo, da bo pohod postal tradicionalen in da se ga bodo začeli udeleževati tudi člani drugih PD. Upati je, da bodo tudi planinci v prihodnjih letih dodali še eno – svoje – dogajanje med številne prireditve vsakoletnega petega letnega časa na Kvarnerju. **Darko Mohar**

Maske na deviškem snegu.
Foto: Mario Aničić

Izleti in druge dejavnosti PS KPD Bazovica do konca leta:

	Datum	Izlet ali druga dejavnost	Opomba
MAREC	5. 3.	Ženske v hribih, Kotor/Crikvenica	
	12. 3.	Krk za člane in prijatelje	
APRIL	2. 4.	Srečanje Prijateljstvo brez meje	SPD Trst
	22. 4.	Razstava 15-letnice skupine	
	22. 4.	+ turnir v priljubljenih športih	
	23. 4.	izlet ob rojstnem dnevu	kraj še ni določen
	29. in 30. 4.	Boč in Donačka gora	avtobus
MAJ	14. 5.	Gumance–Snežnik–Sviščaki	osrednji dogodek
JUNIJ	3. 6.	Rodica	PD RTV
	4. 6.	Begunjščica	Obalno PD Koper
	17. 6.	Dan slov. planin. doživetij	
JULIJ	30. 6. do 2. 7.	Pohorje – Kope	
AVGUST	druga polovica	Breithorn	prvi štititisočak
	25. do 28. 8.	Bavšica	
SEPTEMBER	10. 9.	Bazoviški pohod	
	16. in 17. 9.	Kobarid – Krasji vrh	PD Snežnik
OKTOBER	10.	Slavnik – pohod	Obalno PD
	14. 10.	Lika – izviri Gacke	
		predavanje slovenskega alpinista	ni še datuma in imena
NOVEMBER	5. 11.	izliv Soče v morje	
	25. 11.	70 let KPD Bazovica, osrednja proslava	
	26. 11.	Učka in Čičarija	Boris Rumac
DECEMBER	16. 12.	Sljeme in advent v Zagrebu	
	21. 12.	Hribi 2016 – predavanje	Darko Mohar

V letu 2017 je predvideno še: dokumentarna razstava o 15-letnici delovanja PS, vsaj ena razstava fotografij članov PS in novembra predavanje enega izmed znanih slovenskih alpinistov. Spremembe datuma ali cilja izleta so možne in odvisne od vremenske napovedi ali drugih dejavnosti KPD Bazovica.

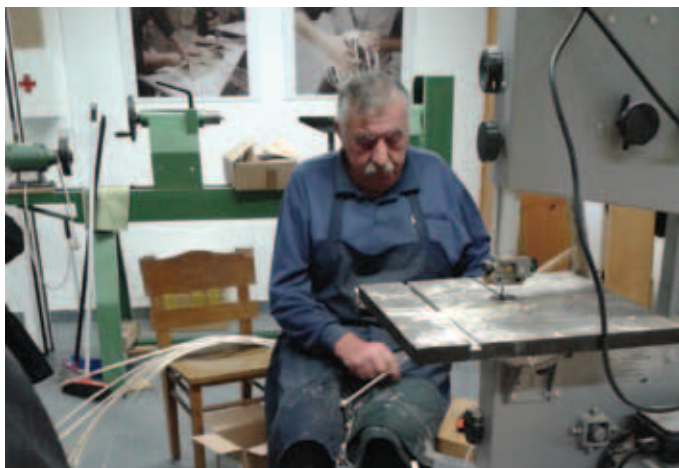
Sestanki planinske skupine so ob torkih od 20. do 22. ure, stik: tajništvo v uradnih urah in Darko Mohar (GSM:+385 91 573 03 62).

DPS, Čabar

Učiteljica Dragica Motik nam je poslala dva sestavka s pouka odraslih.

Strokovna ekskurzija v Ribnico in na Trubarjevo domačijo Rašico

Na strokovno ekskurzijo smo šli 26. novembra 2016. V Ribnico smo prišli okoli 9. ure, potem smo šli v Rokodelski center Ribnica na voden ogled. Vodnica nas je peljala v prvo nadstropje, kjer je postavitvev razstave V korak s časom – suha roba in lončarstvo danes. Suho robo delimo na devet panog. Vsaka je vezana na določeno hišo, določen kraj in vrsto lesa. Šli smo v delavnico pogledat tudi izdelavo predmetov. Potem nas je vodnica peljala v Muzej Ribnica, kjer sem učencem povedala zgodbo, kako je nastalo mesto Ribnica. Tam smo videli odredbo, ki jo je izdal Friderik III. leta 1492. V patentu je navedeno, da kmetije lahko trgujejo s suho robo brez davka. Za konec obiska smo šli v oddelek z naslovom Boj krvavi zoper, čarovniško zalego. Razstava je v grajskem stolpu, razdeljena pa je na tri sklope: čarovniški procesi na Slovenskem in ribniški čarovniški proces, mučenje in uroki. Videli smo replike mučilnih naprav, recimo čarovniški stol, in vse je bilo zelo zanimivo. Videli smo tudi repliko originalnega zapisnika čarovniškega procesa v Ribnici iz leta 1701. Čarovniški proces je ime za sodni postopek proti osebam, ki so bile obtožene. Čarovništvo je bilo hujše kaznivo delo, ki se je pojavilo v Evropi v srednjem veku. Obtožbe so bile večinoma povezane z zlobnimi duhovi, slabo letino in vplivom na vremenske razmere. Največ je bilo žensk, za sojenje je bilo pristojno deželno sodišče, v katerem je bil trajno nameščen krvni sodnik. Na koncu smo si ogledali še Ribniški grad in zlato ribico, ki je okamnela. Zahvalili smo se vodnici v muzeju, od katere smo dobili leseno žlico. Obisk v Ribnici smo končali v cerkvi svetega Štefana. Cerkev stoji na kraju starodavne cerkve, ki je bila zgrajena okoli leta 1000. Ribniška županijska cerkev je ena največ cerkva v Ljubljanski nadškofiji. Potem smo se vrnili v avtobus in se vozili do Trubarjeve domačije na Rašici. Šli smo na v spominsko sobo. Na začetku ogleda je moj otrok ob spodbudi gospe Motik povedal zgodbo o Trubarju. V spominski sobi smo videli Trubarjeve knjige in zapise. Ogledali smo si tudi mlin in žago venecijanko. Delo na žagi ni bilo lahko, ker je bil delovni dan dolg 14 ur. Žagar je pri delu potreboval sekiro, cepin, leseno

Suha roba ribniška tradicija. Foto: Hajdi Flaschar Škreblin

kladivo in žage. Obisk smo končali v gostilni s toplim kakovom. Bilo nam je zelo lepo, mož in otroci so bili navdušeni nad izletom. Upamo, da bomo kaj takšnega kmalu ponovili.

■ Hajdi Flaschar Škreblin, DPS v Čabru

Rian Paripović, Miklavž.

Miklavževanje v Prezidu

DPS je 5. decembra v Gasilskem domu organiziral že sedmo tradicionalno miklavževanje. Kulturni program za otroke in starše ter druge obiskovalce so pod mentorstvom učiteljice pripravili vsi udeleženci pouka iz Čabra, Trstja in Prezida, od predšolskih otrok do odraslih. Otroci so bili obiska izjemno veseli in navdušeni, ker so videli sv. Miklavža. V prostor ga je povabila učiteljica, ga pozdravila in mu povedala, kaj se pri pouku slovenščine učijo, ter pohvalila preostale udeležence pouka. Potem mu je dejala, da je najbolje, da sam poslušaj, kaj so pripravili otroci. Pred številnimi gledalci so nastopajoči nastopili z igrice, recitali so in peli pesmi o Miklavžu ter se pogovarjali z njim. Pokazali so mu, kaj so se naučili pri pouku. Na koncu so povabili še vse gledalce, da skupaj zapojejo slovenske pesmi. Sv. Miklavž je vsem čestital na nastopu, pohvalil program in jim zaželel vse dobro v prihajajočem letu. Potem jih je obdaril s sladkimi darilci, **s pečenimi parkeljmi in slovenskimi knjigami**. Po nastopu smo se še vsi posladkali z domačimi piškoti, ki so jih pripravile mamice nastopajočih otrok, in se okrepčali z domačim sokom.

Moja otroka sta bila zelo vesela in sta uživala. Doma smo se pripravili za sv. Miklavža. Skupaj s otrokoma smo pekli sladice. Na miklavževanje je prišla vsa moja družina, tudi babica in dedek. Kot mama in udeleženka pouka sem zelo hvaležna naši učiteljici Dragici Motik, ki v sodelovanju z nami starši in s SKD Gorski kotar organizira druženje otrok in staršev ob takšnih dejavnostih in povezuje slovensko skupnost v Čabru, Prezidu in Trstju. Hvaležna sem ji, da tako izvirno poučuje in nas pogloblja v slovensko kulturo ter vse, kar počne, dela z veliko volje in ljubezni. Zelo prijetna spoznanja so tudi, da pouk doživljamo kot radost, da se pri njem povezujemo in slovensko kulturo prenašamo z generacije na generacijo. Ob odlični organizaciji je miklavževanje spet uspelo in bilo za vse navzoče čarobno in nepozabno. ■ Sintija Žurga Paripović, DPS v Čabru

Prepreke

Zakaj mejite sosede z ograjo iz žice?
Kaj nimajo več te pravice,
sosed do soseda priti,
skupaj kavico popiti!

Sovraštva delat' ni potrebno,
sedaj pa še posebno,
ko ima vsak svojo državo,
naj bi imeli tudi pametno glavo.

Na ceste se postavljajo vrata,
ali se res bojijo tata,
ki bi prišel na tuje jurčke iskat ali pa k sosednji deklici spat.

Druge nevarnosti med sosedi ni,
vsako poletje se kopamo skupaj vsi
v prelepem Jadranskem morju,
v slovenskem ali pa hrvaškem Primorju.

Poet

Tudi danes so Prešerni Franceti,
tudi danes so dobri poeti.
Potrebno jih je prepoznat',
njihovo poezijo znati brat'.

Prešeren je največ pisal o ljubezni,
včasih pa tudi o bolezni.
Nekdo je rekel, da ljubezen je ta
bolezen, ki ozdravit' se ne da.

Prešerna skoraj dvesto let ni,
njegov vzor v meni še živi.
Pišem, ljubim, v upanju živim,
pazim, da kar imam, ne izgubim.

Prešeren je živel na Dunaju, v tujini,
tudi jaz nisem v svoji domovini.
Srečna sem tu, v tem kraju,
saj tudi drugi ne živijo vsi v raju.

Marija Šenk, februar 2017

1. november, Gonars, Spominska slovesnost

S slovesnosti v Gonarsu. Miroslav Turk in Slavko Malnar. Osebni arhiv.

Vnekdanjem taborišču Gonars v Italiji je potekala spominska slovesnost ob dnevu spomina na mrtve. Vence pred spominsko obeležje pri kostnici, ki spominja na žrtve fašističnega nasilja med drugo svetovno vojno, so med drugimi položili tudi

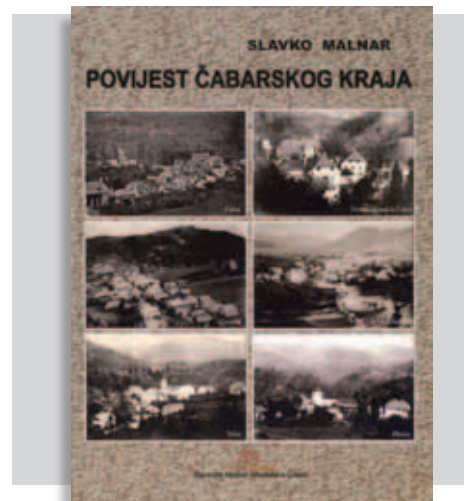
predstavniki antifašistične organizacije iz Čabra, ki jo vodi predsednik Miroslav Turk.

V Gonarsu je bilo največ žrtev ravno z območja Čabra, med njimi večinoma žensk in otrok. Mnogi niso preživeli in v taborišču je svoja življenja pustilo 423 taboriščnikov s Čabranskega. Italijanski fašistični okupator jih je julija leta 1942 pregnal z njihovih domov, najprej v taborišče Kampur na otoku Rabu, novembra in decembra pa preselil v taborišče Gonars.

Med preživeli taboriščniki, takrat otroci, se je slovesnosti v Gonarsu udeležil tudi Slavko Malnar. Strašne in pretresljive izkušnje iz svojega otroštva, trpljenje v taboriščih na Rabu in Gonarsu je pred leti opisal tudi v eni izmed svojih knjig, naslovljen jo je Izgubljeno otroštvo (2011).
I Slavko Malnar

2. december, Na OŠ Trstje predstavljena Zgodovina Čabranskega Slavka Malnarja

Matica hrvaška (MH) v Čabru je založila drugo, dopolnjeno izdajo za Gorski kotar zelo pomembne in nagrajene knjige iz leta 2007, ki obravnava obdobje do leta 1945. Avtor je medtem zbral vrsto novih podatkov in fotografij ter vsebino obogatil z novim poglavjem o obdobju po drugi svetovni vojni ter z domovinsko vojno. Delo ima obilico podatkov, imensko in krajevno kazalo, številne fotografije in dokumente. Predgovor je tokrat napisal dr. Željko Bartulović, ki je govoril tudi na predstavitvi, na kateri sta o novem založniškem podvigu čabranske MH poleg avtorja spregovorila tudi čabranski župan Kristijan Rajšel in urednik Ivan Janeš, prizadevni predsednik te podružnice MH. Program je povezoval Ivan Kvesić, z glasbenim nastopom na harmoniki pa popestril goranski kantavtor Matija Turk.

26. januar, PPMHP gostil razstavo Zvoki

Razstava zanimiva tudi za mlade. Foto: Marjana Mirković

V okviru večletnega sodelovanja reške Zveze za tehnično kulturo (ZTK) s Tehničkim muzejem Slovenije (TMS) so v Pomorskem in zgodovinskem muzeju Hrvaškega primorja (PPMHP) na Reki odprli razstavo z naslovom Zvoki. Predstavil jo je tudi avtor, dr. Orest Jarh, reška ZTK pa je ob tej priložnosti slovesno podelila tudi vsakoletna priznanja in nagrade. Razstava Zvoki je okrnjena predstavitev razstave, ki je v TMS na ogled z naslovom Skoraj vse o zvoku in pomeni vsebinsko nadaljevanje evropskega projekta Delaj z zvoki, v katerem je TMS sodeloval v letih od 2012 do 2014, podobne projekte pa po besedah direktorice Natalije Polenec načrtujejo tudi v prihodnje.

9. februar, *Pictia* Roka Zelenka na Reki

Akademski slikar Rok Zelenko iz znane slovenske umetniške družine, ki je plodovito soustvarjala kulturni razvoj Grožnjana, se je v reški galeriji Kortil prvič predstavil samostojno, z retrospektivno razstavo in monografijo *Pictia*. V njej med drugim, poleg spominskih zapisov, predstavlja svoj bogati slikarski opus, ki obsega sto trideset samostojnih in skupinskih razstav, sicer pa je vsestransko dejaven in pobudnik tudi več mednarodnih projektov, ki so povezali umetnike iz Slovenije, Hrvaške in Italije, je tudi raziskovalec krajevne zgodovine ter vselej družbeno angažiran in kritični spremljevalec dogajanj, *"z etiko, zasidrano v neomajnih načelih vesti, ki jo je znal ves čas ohraniti budno, čuječo in pozorno do vsega, kar prinaša življenje"*, je o njem v monografiji lepo zapisal prijatelj, slikar in kritik Franco Migliaccio.

Rok Zelenko.
Foto: Marjana Mirković

11. februar, Matjaž Pograjc v HNK Ivana pl. Zajca

Predstava Pot okoli sveta v osemdesetih dneh je z avtorsko in igralsko ekipo pod vodstvom slovenskega režiserja Matjaža Pograjca navdušila občinstvo in dobila vse pohvale različnih generacij ter po ocenah v tisku ponudila nepozabno predstavo. Delo pisatelja Julesa Verna je prevedla Maja Ožegović, pri predstavi pa

so sodelovali še avtorica adaptacije in dramaturginja Blažka Müller Pograjc, skladatelj Davor Herceg, avtor songov Nikola Nedić, scenograf in oblikovalec svetlobe Tomaž Štrucl, lutke in makete sta osmislili Barbara Stupica in Barbara Bulatović, kostumografinja je Sandra Dekanić, koreograf Branko Potočan, oblikovalec videa Luka Dekleva, asistent režije Edo Kalebić in vodja videa Gregor Bogdanović. Igrali so Jurica Marčec, Jerko Marčić, Anastazija Baláž, Nika Ivančič, Jelena Lopatić in Nikola Nedić.

21. februar, Žejane, mednarodni projekt Vžgano v spomilih

Vokviru zaključka mednarodnega projekta Vžgano v spomilih, ki inovativno pristopa k skoraj prezrti tematiki požigov vasi na multietničnem obmejnem območju med Italijo, Slovenijo in Hrvaško, so v Žejanah odkrili spomenik v spomin na požig vasi in predstavili istoimenski dokumentarni film avtoric Anje Medved in Nadje Velušček. Spomeniki, postavljeni še v Šmarjah pri Kopru, Mirnu pri Novi Gorici in Dolini v Italiji, bodo kot muzeji na prostem zaznamovali kraje spomina, dokumentarni film pa je avdiovizualna raziskava o stopnjevanju nasilja na omenjenem območju med drugo svetovno vojno. "Nasilja je bilo preveč, da bi ga lahko raziskali v enem filmu. Nastala je dokumentarna pripoved, ki bolj kot o vojni govori o preživetju, o človečnosti, ki vedno preseže nacionalne, razredne in verske okvire. V času

vzpenjanja populizmov in nacionalizmov, ko se v vsesplošnem poenostavljanju nevarno zdi, da smo kot družba postali pamejnejši, je dobro prisluhniti preživelim," pravi Anja Medved, poleg Nadje Velušček soavtorica filma, ki je nastal pod okriljem Zavoda Kinoatelje iz Gorice v Italiji.

Dr. Gašper Mithans,
Nadja Velušček in Anja
Medved.
Foto: Marjana Mirković

Marjana Mirković

Vrednote v muzej?

Cenjeni bralci in bralke, obljubila sem si, da vas tokrat ne bom Cobremenjevala z negativnimi temami in da bom raje našla kako vest, ki bi nam in vam svetica iz obče slovenske teme. Da vam bom predlagala, da se dogovorimo, da vsaj en mesec ne bi več brali prvih treh strani časnikov, gledali Poročil in Dnevnikov. Da vam bom pisala samo še o oddajah, ki jih edine še gledam.

Pisala bi lahko na primer o odličnih smučarkah in smučarjih, skakalcih in skakalkah ter rokometaših iz Slovenije. O živalskih in podnebnih čudežih, ki ji opisuje in prikazuje očarljivi David Attenborough v dokumentarjih Planet Zemlja. Ali o dokumentarjih o prvi svetovni vojni. Enega dobrega vrtijo tudi na HTV. Ali o tarnanju pridelovalcev mleka v nedeljski Plodovi zemlje in

ribičev v oddaji More, ki ji sledi, jaz pa takrat, če sem doma, likam in poslušam. Gledam tudi Nedeljom u 2, če Stankovič ne gosti kakega Milanovića ali Plenkovića. Če so tisti teden mulci umazali zelo veliko majčk s kratkimi rokavi, poslušam še naslednjo oddajo o dogajanju v vesoljni Cerkvi, da mimogrede ujamem kako dobro o papežu in o hrvaški Cerkvi, da me vsakokrat poučijo o svetosti zakona med moškimi in žensko ter svetosti družine. Prav gotovo vam nisem nameravala pisati ničesar o bedi s prvih treh strani časnikov in vseh vrst poročil, od katerih smo postali odvisniki.

Dragica Jaksetič

A me je pred nekaj dnevi na cedilu pustila še ena zadnjih vzornic in upov poštenosti in pokončnosti v moji domovini: nekdanja varuhinja človekovih pravic, izbrana za novo predsednico zdravniške zbornice, ugledna Zdenka Čebašek Travnik, ki je obljubljala, da bo v zdravniški organizaciji napravila red in zdravnikom vrnila ugled. A je še pred nastopom funkcije zahtevala plačo, višjo od plač predsednikov vlade, ministrov ... in nekajkrat več od plač zdravnikov začetnikov, ki plačujejo članarino zbornici, ki naj bi se zanje zavzemala. V slovenskem prostoru je završalo in razočaralo je tudi mene.

Čemu tolikšen halo ob tej plači, ko pa smo imeli veliko vzrokov za podobne cirkuse doslej, pa teh ni bilo, je spraševal Marcel Štefančič svoje goste v ponedeljkovem Studio City. Ti so nekaj mečkali, meni pa se zdi, da zato takšen halo, ker smo "vsi" računali nanjo, na enega redkih, če ne edinega preostalega stebra pravičnosti in solidarnosti. In zdaj se je še ta steber upognil skušnjavcu mamonu. Et tu, Zdenka?!

Ker sem tabornica, sem razočarana dvakrat. V eni izmed izjav med tekmo za funkcijo je kandidatka povedala (in oči so se ji svetile pri tem), da je tabornica. Razumela sem, da hoče tako opozoriti na (svoje) vrednote taborništva. S čimer je nežno pobožala mojo dušico. Ah, mi taborniki! Ki smo takrat, v časih socializma, vsi prisegali k poštenosti, tovarištvu, pravičnosti, varovanju narave... in vsako leto na socialističnem morju taborili cele tri tedne!

Mar se o teh vrednotah res govori le še v muzejih? Kajti v Muzeju novejših zgodovine v Ljubljani je februarja predaval dr. Igor Duda, zgodovinar, profesor Filozofske fakultete Juraja Dobrile v Pulju,

naslov predavanja pa je bil Zveza pionirjev Jugoslavije in ustvarjanje socialističnega človeka.

Tudi jaz sem, še preden sem postala tabornica, najprej prisegla kot pionirka in s tem stopila na pot razvoja v socialističnega človeka. Z modro titovko in rdečo rutko sem v šolski telovadnici prisegla tako kot prav vsi moji sošolci: Poštenosti, Iskrenosti, Obzirnosti, Natančnosti, Izobraženosti, Radodarnosti. Tako pravi Duda: P. I. O. N. I. R.

Toda: halo?! Nikoli nisem slišala, da je bila beseda pionir akronim, niti tega, da je prisega, "slovesnost v mlada srca vnašala dotlej neznanе občutke ponosa in odgovornosti", kot je o Dudovem predavanju poročala Delova novinarka. Ne vem, ali sem takrat kaj čutila, še manj, ali sem takrat kaj mislila. O odgovornosti pri sedmih letih zagotovo ne. Verjetno sem prisego žebrela brez razmišljanja, kot številni verniki molitev v cerkvenih klopeh.

Toda v vsej temi, zgoščeni na sončni strani Alp, je vame znova zasijal žarek. Kaj žarek. Snop luči! Najprej je sam samcati papež, papež Francišek pri maši izrekel, da je bolje biti ateist kot pa katolik, ki živi dvojno življenje, eno za cerkev in eno po meri, ki nima nič opraviti s krščanskimi vrednotami, ki niso nič drugačne kot P. I. O. N. I. R. Bravo, papež! Zdaj ko si ti to izrekel, upam, bo čedalje več ljudi, ki si bo tvoje besede upalo ponavljati. Nato je do nas prispela vest, da sta se v Sloveniji (slovesno) lahko poročili punci, ki se imata radi. Znanilka pomladi? Moderne države?

In potem sta se v časnikih skoraj sočasno pojavila intervjuja z antropologinjo in doktorico antičnih študij, meni odlično Svetlano Slapšak. Dejala je, da našo sedanjost mizerijo lahko reši neposredna demokracija in da velika moč za to spremembo leži prav v ženskih rokah. Še so ljudje, ki vidijo izhod, luč! In zato se mi tudi ne zdi več tako nesmiseln marčevski ženski praznik. Še posebej v tem krasnem novem svetu, polnih ust svobode, je treba praznovati 8. marec. Zdaj, ko se ponovno preračunava število (imaginarnih) begunskih žensk in otrok s številom razpoložljivih policistov na tej stran Kolpe in ko se razplamtevajo nasprotniki pravice do splava na vaši.

In kaj vam sveti v temi?

■ Dragica Jaksetič, dragicajaksetic@gmail.com

Dr. Barbara Riman: *Gonilna sila društev so vselej prizadevni posamezniki*

Dr. Barbara Riman. Foto: Marjana Mirković

Barbara Riman po materi izhaja iz znane slovenske glasbene družine Mihelčič iz Bele krajine. Dedek, po poklicu krojač, se je naselil na Sušaku v času med prvo in drugo svetovno vojno, mati, dr. Marija Riman, pa je svoje delo usmerila na področje teorije glasbe in večinoma v pedagoško delo na reški učiteljski fakulteti. Barbara Riman pravi, da je po njej podedovala tudi ljubezen do proučevanja arhivov in da je imela srečo, da temu lahko nameni tudi del svoje poklicne dejavnosti.

V delovanje KPD Bazovica se je vključila pred dobrimi petnajstimi leti, kot študentka, skupaj s starejšo sestro Kristino, v dramsko skupino, takrat pod vodstvom legendarnega gledališčenika Alojza Usenika. To je bila tudi priložnost, da na gostovanjih spozna delo drugih slovenskih društev, kar je bilo pomembno za njeno poznejše delovanje, ki ga je spodbudila dr. Vera Kržišnik Bukič z ljubljanskega Inštituta za narodnostna vprašanja (INV), med drugim avtorica pomembne knjige *Slovinci na Hrvaškem* (1995). Prizadevala si je namreč najti strokovno podkovan mlado osebo, ki bi nadaljevala njeno pionirsko delo na tem področju. Barbara Riman, z diplomom zgodovine na reški filozofski fakulteti (FF) in vpisana na podlomske študij zgodovine na FF v Ljubljani, je bila tako izbrana kot najprimernejša kandidatka in leta 2006 se je s statusom mlade raziskovalke zaposlila na INV in doktorirala z disertacijo *Slovinci v Gorskem Kotarju, Kvarnerju in Istri od leta 1918 do leta 1991* (2011). Obenem je ves čas pridno raziskovala tudi arhiv KPD Bazovica in dokumentacijo o delovanju drugih društev in rojakov, ki so vtisnili pečat okolju, v katerem so živeli in delovali. *"Gonilna sila v slovenskih dru-*

štvih so bili vselej prizadevni posamezniki, ki so se dejavno zavzemali za uresničitev določenih ciljev, in potem za seboj povlekli druge," pravi in kot primer navaja ustanoviteljico KPD Bazovica Zoro Ausec. Globlje jo je spoznala pri raziskovanju njenega osebnega arhiva, za katerega je poskrbela, da je prišel v roke društva. To je pripomoglo tudi k nastanku monografije o KPD Bazovica (2008), ki sta se je lotili skupaj s sestro Kristino ob šestdesetletnici delovanja društva (2007), pozneje pa sta objavili še monografijo o dolgoletnem vodji dramske skupine Alojzu Useniku z naslovom *En človek – celo gledališče* (2012): *"Zora Ausec je bila najpomembnejša rojakinja za nastanek in razvoj društva in menim, da si vsekakor zasluži spominsko ploščo na poslopju Slovenskega doma, za katerega pridobitev leta 1950 je močno zaslužna,"* poudarja Barbara Riman, že več kot deset let tudi članica vodstva KPD Bazovica. Dodaja, da v svojem delu posebno pozornost posveča tudi raziskovanju položaja rojakinj, ki so na Hrvaško prihajale predvsem zaradi zaslužka in bile pri tem neredko tudi izkoriščane. Gradiva, ki čaka na obdelavo, je veliko, vprašanje pa je, kateri projekti bodo sprejeti. *"Vse načrtovane dejavnosti je treba predstaviti v okviru projektov, jih ovrednotiti z različnih vidikov in jasno prikazati cilje. Za delovanje so ključni odobreni projekti, saj ni sistemskega financiranja, ki bi zagotovilo osredotočenost samo na raziskovanje,"* poudarja. Stalno spremlja položaj na terenu, tudi zaradi krepitev manjšinskih pravic, predvsem glede jezika: *"Želela bi, da je slovenščina na urnikih več šol in tudi na predšolski ravni. Imam tri otroke, zato sem posebej zainteresirana in vključena v projekte, ki denimo tudi v*

vrte prinašajo ozračje multikulturalnosti, ki na Reki v resnici živi. Naš lanski projekt v vrtcu Čebelice z naslovom Različni, a enaki je bil odlično sprejet in nagrajen, nastala je tudi slikanica kot spodbuda za naprej. Zelo me veseli, da slovenščina zdaj prihaja kot krajši program v vrtec na Bulevardu in prepričana sem, da bo ob tokratni podpori pristojnih jeseni resnično zaživel tudi celodnevni program. Posebej pa sem vesela, da je moja pobuda za uvedbo slovenščine na OŠ Kozala naletela na hiter in dober odziv in da se te dni tam začne pouk po modelu C." Med pomembnimi projekti omenja še raziskovanje o mladih rojakih, sicer pa je z mlajšo generacijo povezana tudi v okviru svojega dela na reški filozofski fakulteti. Na oddelku za zgodovino kot docentka poučuje več predmetov, študente pa seznanja in na različne načine povezuje tudi z dejavnostjo slovenskih organizacij, kot sta KPD Bazovica in Svet slovenske narodne manjšine Primorsko-goranske županije. V vodstvu obeh tudi sama že več mandatov dejavno sodeluje.

In načrti, želje? "Srčno upam, da bom tudi v prihodnje imela vso podporo svoje družine, brez katere pri treh majhnih otrocih res ne bi šlo, in da bodo odobreni projekti, s katerimi bi lahko nadaljevala raziskovanje o slovenskih organizacijah in rojakih na Hrvaškem. Želim si, da bi se raziskovalna enota s sedežem v Slovenskem domu, uradno odprta te dni, danes, jutri okreplila in postala pravo središče za proučevanje slovenstva na Hrvaškem ter da bi organizirana slovenska skupnost izkoristila več zakonskih možnosti za uresničitev manjšinskih pravic, predvsem na področju jezika. Pri tem bom tudi v prihodnje sodelovala po svojih močeh."

Marjana Mirković

Goli otok. Foto: Andrej Hromin

Foto: Dubravka Dijanić

Recikliraj. Foto: Ira Petris

Foto: Đilio Arbula

Foto: Istog Žorž

Foto: Karlo Dabo

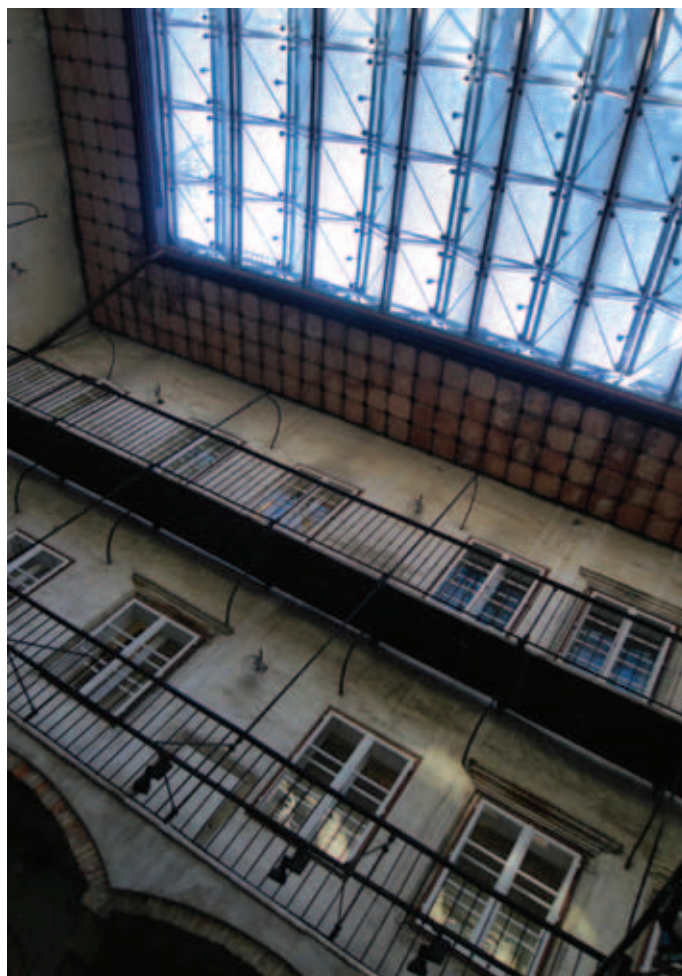

Foto: Milena Arbula